

Такриз

ба автореферати диссертатсияи Назризода Чамила Маҳмуд таҳти унвони «Асосҳои илмӣ-методиҳои тарбияи маънавӣ-ахлоқии хонандагонии синфҳои 9-11 дар раванди дарсҳои забони русӣ» (дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии таҳсилашон бо забони тоҷикӣ) барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3. Педагогика (5.3.5.8. Назария ва методикаи таълими забон ва адабиёти рус дар мактабҳои забони таҳсилоташон ғайрирусӣ)

Одобу ахлоқ дар зиндагии инсон рӯкни муҳимми тарбияи маънавӣ-ахлоқӣ, буда, риоя намудани он имкон медиҳад ҷомеаи солим ва бонизом сохта шавад. Риоя намудани расму ойини бародарӣ, яъне доштани меҳру шафқат бо якдигар ва дар раванди муносибатҳои байни якдигар риоя намудани адлу адолат, натиҷаи мусбат дода, ба руҳияи насли наврас таъсири зиёд расонида метавонад. Бинобар ҳамин, таваҷҷуҳ ба ҳалли ин масъала дар доираи муассисаи таълимӣ омили ба даст овардани гавҳари мақсуд дар раванди таълиму тарбия гашта метавонад.

Бояд қайд кард, ки масъалаи тарбияи маънавӣ-ахлоқӣ дар шароити имрӯза, ки бархурди тамаддунҳо ва омилҳои таъсиррасон ба мафкураи насли наврас ба воситаи сомонаҳои иҷтимоӣ ва интернет ба назар мерасад, ба таври мубрам арзёбӣ мегардад. Коста гардидани ахлоқи насли наврас ва ҷавонон, пеш аз ҳама, агар ба сомонаҳои иҷтимоӣ марбут бошад, дар ҳалли ин муаммо аҳли ҷомеа ва падару модарон низ сабабгор ҳастанд.

Ҳукумати кишвар бо сарвари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар бобати тарбия қардани насли худогоҳу ҳештаншинос, бофарҳангу бофазилат дастуру супоришҳои мушаххас додаанд ва медиҳанд. Зеро, ояндаи мамлакат, маҳз, аз насли ҷаҳонбинӣ ҷаҳонфаҳм, боақлу хушёр ва тамаддунофару тамадунсоз вобастагии калон дорад.

Дар ин росто, Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон нақши падару модарро дар таълиму тарбияи дурусти фарзанд баҳои баланд дода чунин изҳор менамояд: «Фарзанд меваи ширини умри инсон аст. То замоне, ки ҷон дар бадани инсон аст, набояд ӯ аз таълиму тарбияи фарзанд канораҷӯӣ кунад, нисбат ба кӯдакону насли наврас ва ояндаи давлати ҷавони тоҷик бетафовутӣ зоҳир накарда, дастҷамъона дар устувору пойдорӣ, рушд ва пешрафти он сарм гузорад ва фарзандони сазовор ба камол расонад».

Халли масъалаҳои тарбияи маънавӣ-ахлоқии хонандагони мактабҳои муосир вазифаи аввалиндараҷаи низоми маорифу фарҳанг ба шумор равад ҳам, институтҳои оила ва аҳли ҷамоатчигӣ низ дар масъалаи мазкур таъсирҳои муассир гузошта метавонанд.

Кори таҳқиқотии Назризода Ҷамила Маҳмуд, маҳз, ба ҳамин гуна масъалаҳои муҳимми замони имрӯза, яъне тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавонон дар муассисаҳои иҷтимоӣ-фарҳангӣ бахшида шудааст.

Тавре аз автореферати диссертатсия аён мегардад, он аз муқаддима, себоб, шаш зербоб, хулоса, адабиёт ва манбаъҳои истифодашуда иборат мебошад. Муҳтавои диссертатсия аз 197 саҳифаи ҷопи компютерӣ иборат буда, дар он 5 ҷадвал, 7 диаграмма ва 2 нақшаю расмҳо мавҷуд аст. Рӯйхати адабиёти истифодашуда 185 номгӯй ва сарчашмаҳоро дар бар мегирад.

Муаллиф дар ҳар як боби диссертатсия методҳои афзалиятноки дарсҳои забони русиро дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии хонандагони синфҳои 9-11 мавриди таҳлилу баррасӣ қарор додааст. Ва дар охири ҳар як боб хулосаҳои заруриро нисбати он ба таври шоиста ишора кардааст.

Назризода Ҷамила Маҳмуд дар қисмати ҷамъбасти қор, ки дар автореферати диссертатсия инъикоси ҳудро ёфтаанд, фишурдаи пажӯҳиширо аз раванди қорҳои озмоишӣ дар дарсҳои забони русӣ нишон додааст.

Қорҳои озмоишӣ дар асоси усулҳои зерин амалӣ гардид: таҳлили сатҳи тарбияи маънавӣ-ахлоқии хонандагони синфҳои 9-11 дар дарсҳои забони русӣ; таҳлил ва омӯзиши майлу рағбати хонандагон ҳангоми воридшавӣ ба раванди дарсҳои забони русӣ; муайян кардани рушди сатҳи донишҳои фардӣ дар самти тарбияи маънавӣ-ахлоқӣ; таҳлили натиҷаҳои ба даст омада ҳангоми қорҳои озмоишӣ.

Муаллиф баъди таҳлил ва ҷамъбасти хулосаҳо дар самти тарбияи маънавӣ-ахлоқии хонандагони синфҳои 9-11 дар дарсҳои забони русӣ пешниҳодҳои ҳудро ҷиҳати беҳдошти таълими фанни забони русӣ баён намудааст.

Дар баробари дастовардҳо аз раванди пажӯҳиш дар автореферати диссертатсия камбудҳои низ ба ҷашм мерасанд:

1. Дар диссертатсия методҳои муассири тарбияи маънавӣ-ахлоқии хонандагони синфҳои 9-11 дар дарсҳои забони русӣ нишон дода шудаанд, вале муаллиф дар афтореферати диссертатсия ба таври лозимӣ онҳоро нишон надидааст. Хуб мешуд, муаллиф дар таҳияи автореферат ба ин тарафаи масъала диққати ҳудро равона месохт.

2. Ҳамчунин, мисли камбудии болозикр дар диссертатсия амсилаи педагогӣ ва моҳияти он дар самти тақвияти тарбияи маънавӣ-ахлоқии хонандагон дар дарсҳои забони русӣ дарҷ гардидааст, вале дар автореферати диссертатсия ба ин масъала таваҷҷуҳ камтар дода шудааст.

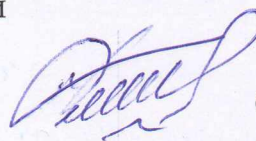
Бояд зикр кард, ки камбудии ҷойдошта характери ҷузъӣ дошта, ислоҳшавандаанд. Ва ба ҳеҷ ваҷҳ арзиши илмӣ авторефератро коҳиш намедиханд.

Кори илмӣ Назризода Ҷамила Маҳмуд таҳқиқоти мустақилона ба шумор рафта, ин масъала, яъне тарбияи маънавӣ-ахлоқии хонандагони синфҳои 9-11 дар дарсҳои забони русӣ дар назарияи илмҳои педагогӣ камтавриди таҳлил қарор гирифтааст.

Ҳамин тавр, кори диссертатсионии Назризода Ҷамила Маҳмуд дар мавзӯи «Асосҳои илмӣ-методи тарбияи маънавӣ-ахлоқии хонандагони синфҳои 9-11 дар раванди дарсҳои забони русӣ (дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии таҳсилашон бо забони тоҷикӣ)» таҳқиқоти арзишманд дар илмҳои педагогӣ маҳсуб ёфта, банду бастаи автореферат ва диссертатсия тибқи талаботи Низомномаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.5.8. Назария ва методикаи таълими забон ва адабиёти рус дар мактабҳои забони таҳсилоташон ғайрирусӣ сазовор мебошад.

Муқарриз:

Номзади илмҳои педагогӣ, дотсент,
мудири кафедраи психология ва
сотсиологияи идоракунии Академияи
идоракунии давлатии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Файзалиев Ҷ.Ҷ.

Имзои Ҷ.Ҷ. Файзалиевро тасдиқ мекунам:
Сардори Раёсати кадрҳо, коргузорӣ ва
корҳои махсуси Академияи идоракунии
давлатии назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади
илмҳои педагогӣ

Насурдинзода А.Н.
12.10.2020

Маълумот барои тамос:

734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кӯчаи Саид Носиров 33
Тел.: +992 (37) 224-17-86 info@apa.tj